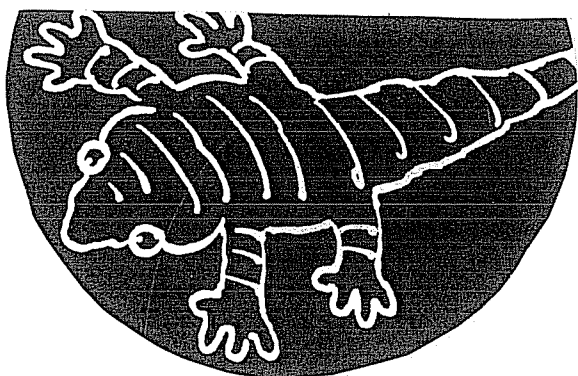

leerling:

groep:

maatwerk blauw

onderdeel 3

de jungle

blok 6

gekko

oefenen van de optel- en aftreksommen t/m 1000
en de tientallentafels

handleiding en antwoorden

computerprogramma

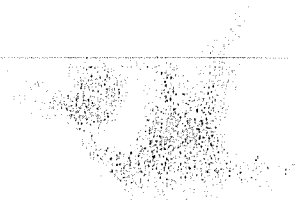
gekko

6: optellen en aftrekken met geld

11/11/19 6:14

11/11/19 6:14

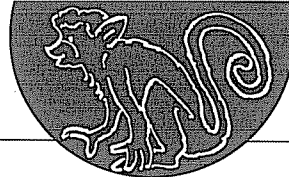
11/11/19 6:14

11/11/19 6:14

11/11/19 6:14

11/11/19 6:14

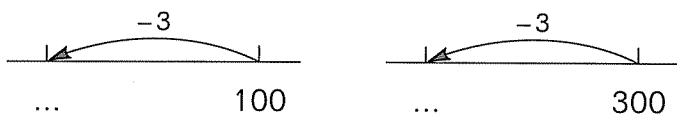

$$\begin{aligned}100 - 5 &= \\100 - 2 &= \\100 - 3 &= \\100 - 9 &= \\100 - 7 &= \end{aligned}$$

En vervolgens geeft u de kinderen dit rijtje sommen:

$$\begin{aligned}300 - 5 &= \\300 - 2 &= \\300 - 3 &= \\300 - 9 &= \\300 - 7 &= \end{aligned}$$

Zien de kinderen de overeenkomst (analogie) tussen de sommen uit het eerste en het tweede rijtje? Mocht dit nog problemen geven, dan kunt u de analogie visualiseren met getallenlijnen:

De volgende stap is het aftrekken vanaf het honderdtal met iets grotere getallen. U geeft de kinderen eerst het volgende rijtje sommen:

$$\begin{aligned}100 - 15 &= \\100 - 20 &= \\100 - 25 &= \\100 - 13 &= \\100 - 17 &= \end{aligned}$$

En daarna:

$$\begin{aligned}300 - 15 &= \\300 - 20 &= \\300 - 25 &= \\300 - 13 &= \\300 - 17 &= \end{aligned}$$

Zien de kinderen ook hier de overeenkomst (analogie) tussen de sommen uit het eerste en het tweede rijtje? Als ze daar nog moeite mee hebben, kunt u de analogie weer visualiseren met getallenlijnen:

Blok 6: Oefenen van de optel- en aftreksommen tot en met 1000 en de tientallentafels**Doelen**

- Oefenen van de optel- en aftreksommen tot en met 1000.
- Kennismaken en oefenen met de tientallentafels.

Materiaal

- Werkblad 50 tot en met 58.
- Klassikale getallenlijn waaraan kaartjes hangen met de honderdtallen (100, 200, ..., 1000).
- Namaakgeld: biljetten van 500, 200, 100, 50, 20, 10 en 5 euro en munten van 2 en 1 euro. Bij voorkeur voor ieder kind een doosje met een aantal exemplaren van elke soort biljet en munt.
- Flitskaarten van de tafels van 0 tot en met 10 (zie Even herhalen).
- Computer: oefening 6 (Optellen en aftrekken, met geld).

Even herhalen

Bij dit blok herhaalt u de tafels van vermenigvuldiging en de deelsommen. De mate waarin de kinderen deze stof beheersen, bepaalt mede de snelheid en het gemak waarmee ze thuisraken in de tientallentafels. In de vermenigvuldiging 5×60 bijvoorbeeld moeten de kinderen de tafelsom $5 \times 6 = 30$ herkennen, waarna ze het getal 300 als antwoord kunnen gebruiken voor de vermenigvuldiging 5×60 .

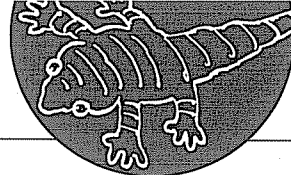
In het onderdeel 'Vermenigvuldigen' van deze map treft u diverse oefeningen aan waarbij het automatiseren van de tafels centraal staat. Vooral bij de specifieke automatiseringsblokken 5, 8, 11 en 14 hebt u veel keus. Een zinvolle oefening is bijvoorbeeld het 'flitsen'.

Flitskaarten

U schrijft elke keersom van de tafels van 0 tot en met 10 op een afzonderlijk kaartje, waarbij de som zelf op de ene kant komt te staan (bijvoorbeeld 2×10) en de uitkomst op de andere kant (20). U houdt een kaart omhoog, met de som-zijde naar de kinderen toe, en geeft een kind de beurt om de uitkomst van de keersom te noemen. Zodra het kind antwoord heeft gegeven, draait u de kaart om, zodat de kinderen kunnen zien of het goede antwoord is gegeven. Bij de keuze van de kaartjes laat u zich leiden door de mate waarin de kinderen de keersommen al beheersen. Het ligt voor de hand de wat moeilijker keersommen, die vaak bij de 'hogere' tafels horen, geregeld terug te laten komen. Als de kinderen de keersom uit hun hoofd kennen en een direct antwoord kunnen geven, zal dat slechts 2 à 3 seconden duren. Leiden ze het antwoord af van een andere keersom (met behulp van bijvoorbeeld de een-keer-meer-/een-keer-minder-strategie), dan zal het antwoord tussen de 3 en 7 seconden op zich laten wachten. Vanzelfsprekend stimuleert u de kinderen om zo snel mogelijk een antwoord te geven, zodat u de kaarten als het ware 'flitsend' kunt omdraaien. Als u het gebruik van steunsommen en strategieën wilt oefenen, kunt u de kaarten in een bepaalde volgorde aanbieden. Bijvoorbeeld:

- eerst $1 \times \dots$, dan $2 \times \dots$ en daarna $3 \times \dots$, of
- eerst $5 \times \dots$ en daarna $6 \times \dots$, of
- eerst $10 \times \dots$ en daarna $5 \times \dots$

Na verloop van tijd laat u de kinderen in tweetallen om de beurt zelf met de flitskaarten aan de slag gaan. Het ene kind houdt steeds een kaart omhoog, met som-zijde naar het andere kind toe, en dat andere kind geeft het antwoord en krijgt daarna de achterkant van de kaart met het goede antwoord te zien. Heeft het kind het goede antwoord gegeven, dan komt de kaart op een stapeltje van de goede antwoorden. Is zijn antwoord fout, dan gaat de kaart op een stapeltje met keersommen waarmee het kind daarna (of een andere keer) nog eens gaat 'flitsen'. Let erop dat de kinderen er wel de vaart in houden.

Andere vermenigvuldigopgaven

Als directe voorbereiding op de deelsommen kunt u de keersommen ook aanbieden in de vorm van zogenaamde aanvul- of stipsommen:

$$12 = \dots \times 4$$

$$7 \times \dots = 42$$

$$\dots \times 8 = 64$$

$$45 = \dots \times 9$$

$$6 \times \dots = 54$$

$$\dots \times 9 = 45$$

Deelsommen

Verder oefent u op dezelfde wijze als bij de vermenigvuldigtafels tot en met 10 de deelsommen zonder rest. Daarbij benadrukt u steeds de relatie met keersommen: $27 : 9 = 3$, want $3 \times 9 = 27$. Om het vlot oplossen van deelsommen met en zonder rest te bevorderen, kunt u verschillende soorten 'tafeldictees' afnemen:

- U dicteert in willekeurige volgorde en in een steeds hoger tempo verschillende deelsommen met of zonder rest, en de kinderen schrijven steeds alleen de antwoorden op. Moedig de kinderen aan om, als ze het antwoord niet weten, te raden; vaak blijkt het antwoord dan toch goed te zijn. Als ze het antwoord echt niet weten, mogen ze een streepje zetten. Na afloop telt u snel het aantal goede antwoorden. Eventuele deelsommen waarbij de kinderen nog steeds veel fouten antwoorden geven, laat u de volgende dag terugkomen.
- U dicteert bijvoorbeeld 10 deelsommen met of zonder rest en de kinderen schrijven alleen het antwoord op. Daarna laat u de kinderen elkaars antwoorden nakijken. Dit kunt u meerdere malen herhalen.
- U spreekt van tevoren een bepaalde deeltafel af (bijvoorbeeld delen door 6) en noemt een deelsom zonder uitkomst, bijvoorbeeld $36 : 6$. De kinderen schrijven de uitkomst op, eventueel met rest. Bij de volgende deelsommen neemt u steeds 1 getal hoger: na $36 : 6$ noemt u $37 : 7$, daarna $38 : 6$, enzovoort.
- Kinderen kunnen de als eerste en als derde genoemde dictees ook bij elkaar afnemen. Laat hen dat in tweetallen doen: het ene kind neemt dan de rol van leerkracht over. Spreek met de kinderen af wanneer ze de rollen wisselen, bijvoorbeeld steeds na 5 sommen.

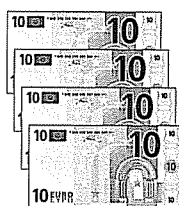
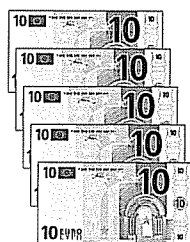
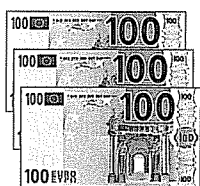
Schriftelijke oefeningen van deze aard ziet u bij opgave 1 van de meeste werkbladen.

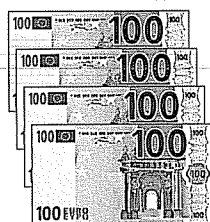
Introductie

In blok 4 hebben de kinderen, als kennismaking met het optellen en aftrekken met tientallen, gerekend met biljetten van 10 en 100 euro. In blok 6 gaan de kinderen verder oefenen met het optellen en aftrekken tot en met 1000 waarbij geld als context wordt gebruikt. Nu komen behalve biljetten van 100 en 10 euro ook munten van 1 euro aan bod, en gaat het bij het optellen en aftrekken niet alleen om tientallen, maar ook om honderdtallen en eenheden, met en zonder overschrijding van het tiental en/of honderdtal.

Na het optellen en aftrekken tot en met 1000 met behulp van geldcontexten komen in de tweede helft van blok 6 de tientallentafels aan bod. Bij de introductie van deze leerstof wordt eveneens gebruikgemaakt van geldcontexten.

U start eerst weer even met het tellen van geld. U legt twee geldbedragen op tafel neer of tekent twee geldbedragen op het bord. Bijvoorbeeld:

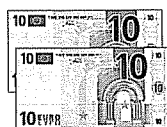
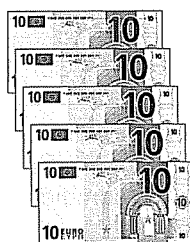
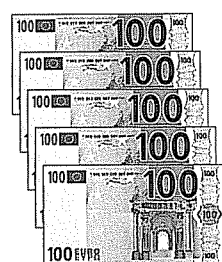

Vervolgens vraagt u de kinderen welke bedragen hier liggen (eerst 399 euro, dan 402 euro). Welk bedrag is het grootst? En wat is het verschil tussen beide bedragen? Ook hier let u er weer op dat de kinderen goed onder woorden kunnen brengen waarom 402 euro meer is dan 399 euro. U herhaalt deze oefening enkele keren met andere bedragen. Vooral bedragen waar een nul in voorkomt (tientallen of eenheden) zijn voor sommige kinderen nog wel eens lastig.

Begeleid oefenen

Familiesommen

Omdat handig rekenen voor veel rekenzwakke kinderen een goede ondersteuning is, vervolgt u met het aanbieden van familiesommen. U tekent op het bord (of legt op tafel) bijvoorbeeld 5 biljetten van 100, 7 biljetten van 10 en 8 losse euro's.

Vervolgens geeft u de kinderen rijtjes sommen van het volgende type:

$578 - 8 =$	$460 + 300 =$	$200 + 350 =$	$570 - 200 =$	$500 - 8 =$
$578 - 70 =$	$460 + 500 =$	$200 + 460 =$	$570 - 400 =$	$500 - 20 =$
$578 - 78 =$	$460 + 200 =$	$200 + 630 =$	$570 - 100 =$	$500 - 60 =$
$578 - 200 =$	$460 + 100 =$	$200 + 280 =$	$570 - 500 =$	$500 - 140 =$
$578 - 500 =$	$460 + 400 =$	$200 + 640 =$	$570 - 300 =$	$500 - 400 =$

U vraagt de kinderen steeds hoe ze de sommen hebben uitgerekend. Maken ze gebruik van een voorafgaande som? Wanneer is dat handig, en wanneer juist niet? U herhaalt deze oefening een aantal keren met andere getallen.

Levert deze oefening problemen op, dan laat u de kinderen de sommen neerleggen met geld.

Vaak is het echter al voldoende de som met behulp van geld onder woorden te brengen.

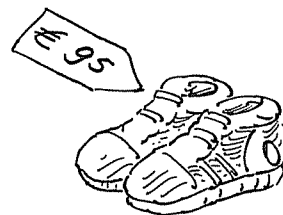
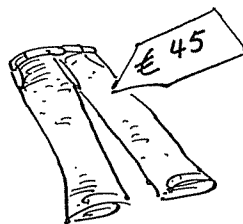
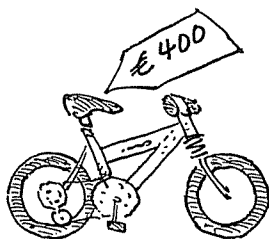
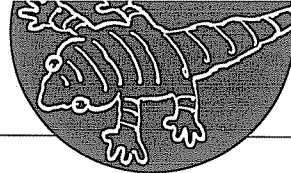
Bij $578 - 78$ bijvoorbeeld: 'Ik haal eerst die 8 losse euro's eraf, dan houd ik nog 570 euro over.

Daarna haal ik die 70 euro eraf en dan houd ik nog 500 euro over.'

Koopsommen

Het rekenen met biljetten van 100 euro en 10 euro en met munten van 1 euro gaat u verder oefenen aan de hand van zogenaamde koopsommen.

U tekent op het bord een aantal voorwerpen, of legt die voorwerpen op tafel. Aan de voorwerpen hangen prijskaartjes; de prijzen bestaan uit mooie getallen (aanvankelijk alleen veelvouden van 5 of 10).

U zegt: 'Ik heb in mijn portemonnee 495 euro. Leg maar neer met geld (4 briefjes van 100 euro, 8 briefjes van 10 euro en 5 losse euro's). Ik ga een fiets kopen van 400 euro. Hoeveel houd ik over?' De kinderen geven eerst de uitkomst (Hoeveel geld houd ik over?) en zeggen dan welke som erbij hoort. Voor een goed begrip is het noodzakelijk dat de kinderen steeds goed onder woorden kunnen brengen wat ze doen. Op dezelfde wijze maakt u nog een aantal sommen met 495 euro: de kinderen kiezen steeds een voorwerp dat ze gaan kopen van dat bedrag en rekenen uit hoeveel ze overhouden.

Daarna geeft u dezelfde soort oefeningen, maar met andere getallen: de bedragen waarmee betaald wordt zijn mooie honderdtallen, terwijl de prijzen van de gekochte artikelen juist minder mooi zijn. Bijvoorbeeld: 'Ik koop een tv van 389 euro; ik betaal met 400 euro (4 briefjes van 100 euro). Hoeveel euro krijg ik terug?' De kinderen geven eerst de uitkomst (Hoeveel krijg ik terug?) en zeggen dan welke som erbij hoort. Voor een goed begrip is het noodzakelijk dat de kinderen steeds goed onder woorden kunnen brengen wat ze doen. Op dezelfde wijze maakt u nog een aantal sommen met andere bedragen.

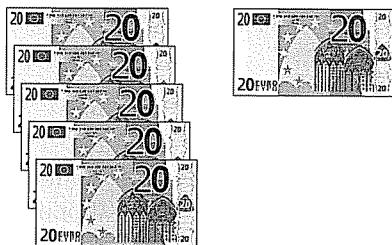
Tientallentafels

Het tweede leerstofonderdeel van dit blok wordt gevormd door de tientallentafels. In het onderdeel 'Vermenigvuldigen' zijn de tafels van 0 tot en met 10 uitvoerig aan de orde geweest. Nu de kinderen de getallenrij tot en met 1000 voldoende beheersen, kunnen hun ook de tientallentafels aangeleerd worden.

Het is uiteindelijk de bedoeling dat de kinderen gaan inzien dat deze tientallentafels eigenlijk niets anders zijn dan de 'gewone' tafels met een nul erachter. Als de kinderen dit zelf ontdekken heeft het vanzelfsprekend altijd het meeste leereffect. Dit kan met behulp van:

- geldcontexten: het ligt immers voor de hand om 3×60 op te vatten als '3 keer 6 tientjes' en dus als 18 tientjes, oftewel 180 (euro);
- getallenlijnen: hiermee maken de kinderen in het verlengde van de sprongen van 10 nu ook sprongen van 20, 50 en andere tientallen.

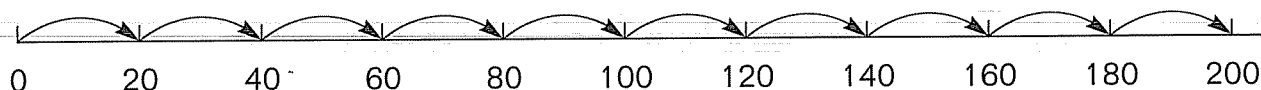
Met behulp van biljetten van 20 euro kunt u de kinderen laten kennismaken met de tafel van 20. U legt bijvoorbeeld neer (of tekent):

Vervolgens vraagt u: 'Hoeveel briefjes van 20 liggen hier?' De kinderen tellen dan herhaald op, en komen tot het antwoord 120.

Dit herhaalt u met andere aantallen biljetten van 20 euro. Dezelfde oefening kunt u ook doen met biljetten van 50 euro (voor de tafel van 50). Voor de andere tientallentafels gebruikt u dan biljetten van 10 euro.

Het werken met een getallenlijn kunt u als volgt aanpakken. U begint met de tafel van 20. U laat de kinderen tellen met sprongen van 20. Dit ondersteunt u met een getallenlijn:

U vraagt: 'Hoeveel sprongen van 20 heb ik gemaakt?' En vervolgens: 'Hoeveel is 3 sprongen van 20? En 6 sprongen van 20? En 9 sprongen van 20?'

Vervolgens schrijft u de tafel van 20 op het bord en noteren de kinderen deze tafel in hun schrift.

$1 \times 20 =$	20
$2 \times 20 =$	40
$3 \times 20 =$	60
$4 \times 20 =$	80
$5 \times 20 =$	100
$6 \times 20 =$	120
$7 \times 20 =$	140
$8 \times 20 =$	160
$9 \times 20 =$	180
$10 \times 20 =$	200

U vraagt de kinderen wat hun opvalt. Zien ze dat de rijen met uitkomsten lijken op die van de tafel van 2? En dat het enige verschil is dat er steeds een nul achter komt?

Daarna kunt u op dezelfde manier enkele andere tientallentafels aan bod laten komen (kies uit de tafels van 30, 40, 50, 60, 70, 80 en 90).

Wanneer de kinderen door middel van geldcontexten en getallenlijnen enigszins vertrouwd zijn geraakt met de tientallentafels, is het zinvol om hen daarmee te laten oefenen in combinatie met de 'gewone' tafels van 0 tot en met 10:

$\dots \times 4 = 8$	$\dots \times 40 = 80$	$\dots \times 6 = 12$	$\dots \times 60 = 120$
$\dots \times 4 = 20$	$\dots \times 40 = 200$	$\dots \times 6 = 60$	$\dots \times 60 = 600$
$\dots \times 4 = 28$	$\dots \times 40 = 280$	$\dots \times 6 = 54$	$\dots \times 60 = 540$
$\dots \times 4 = 24$	$\dots \times 40 = 240$	$\dots \times 6 = 30$	$\dots \times 60 = 300$
$\dots \times 4 = 40$	$\dots \times 40 = 400$	$\dots \times 6 = 48$	$\dots \times 60 = 480$

Zelfstandig oefenen

Computerprogramma

In plaats van de werkbladen te maken, kunnen de kinderen ook met het computerprogramma werken. Bij dit blok hoort oefening 6 (Optellen en aftrekken, met geld).

Werkblad 50

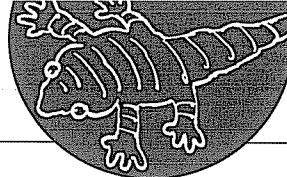
Opgave 2: De kinderen moeten aangeven hoeveel geld er ligt.

Bij de nabespreking vraagt u de kinderen hoe ze tot hun keuze zijn gekomen. Van belang is steeds dat ze die goed onder woorden kunnen brengen, bijvoorbeeld zo: '7 briefjes van honderd (honderdtallen), 5 briefjes van tien of tientjes (tientallen) en 4 losse euro's (eenheden) is samen 754 euro.'

Opgave 3: Als opgave 2, maar nu als kale som, zonder ondersteuning van het geld. Als dit nog veel problemen oplevert laat u de kinderen de getallen eerst met geld leggen, of u laat hen de getalkaartjes gebruiken.

Werkblad 51

Opgave 2: Als deze oefening nog veel problemen oplevert, laat u de kinderen de sommen neerleggen met geld. Vaak is het echter al voldoende de som met behulp van geld onder woorden te brengen. Bij $753 - 53$ bijvoorbeeld: 'Ik haal eerst die 3 losse euro's eraf, dan houd ik nog 750 euro over. Daarna haal ik die 50 euro eraf en dan houd ik nog 700 euro over.'

Werkblad 52

Opgave 2: Als deze oefening nog veel problemen oplevert, laat u de kinderen de sommen neerleggen met geld. Vaak is het echter al voldoende de som met behulp van geld onder woorden te brengen.

Werkblad 53

Opgave 2 en 3: Bij de nabespreking vraagt u de kinderen onder woorden te brengen hoe ze de sommen hebben uitgerekend.

Werkblad 54

Opgave 2 en 3: Bij de nabespreking vraagt u de kinderen onder woorden te brengen hoe ze de sommen hebben uitgerekend.

Werkblad 55

Opgave 2 en 3: Deze opgaven met de tientallentafels van 20 en 50 worden ondersteund door geld (biljetten van 20 en 50 euro).

Bij de nabespreking vraagt u hoe de kinderen de antwoorden hebben uitgerekend. Hebben ze gebruikgemaakt van de verdubbel-/halveerstrategie en de een-keer-meer-/een-keer-minder-strategie?

Werkblad 56

Opgave 2: Deze opgave met tientallentafels wordt ondersteund door geld (biljetten van 10 euro). Bij de nabespreking vraagt u de kinderen of ze zien dat de rechter rijtjes (met tientallentafels) lijken op de linker rijtjes (met 'gewone' tafels), met als verschil dat er steeds een nul achter de uitkomst komt. En hebben de kinderen nog gebruikgemaakt van de verdubbel-/halveerstrategie en de een-keer-meer-/een-keer-minder-strategie?

Werkblad 57

Opgave 2 en 3: Bij de nabespreking vraagt u de kinderen welke strategie ze hebben gebruikt.

Werkblad 58

Opgave 2 en 3: Bij de nabespreking vraagt u de kinderen welke strategie ze hebben gebruikt.

Aanvullende instructie**Problemen met het optellen en aftrekken tot en met 1000**

Wanneer de kinderen bij het optellen en aftrekken tot en met 1000 niet voldoende inzien dat ze kunnen teruggrijpen op het optellen en aftrekken tot en met 100, dan is het verstandig dit analogieprincipe nog eens onder de aandacht te brengen. U zet dan de volgende sommen op het bord (of op een vel papier):

$$45 + 25 =$$

$$60 + 35 =$$

$$53 + 40 =$$

$$45 + 33 =$$

$$34 + 46 =$$

U geeft de kinderen opdracht deze sommen uit te rekenen. Ze mogen zelf kiezen op welke wijze ze dat doen: rijgend, splitsend of op een handige manier. Als het nodig is kunnen ze gebruikmaken van de lege getallenlijn of van geld. Bij de nabespreking laat u de kinderen hun werkwijze verwoorden. Vervolgens zet u de volgende sommen naast het eerste rijtje op het bord:

$$345 + 25 =$$

$$560 + 35 =$$

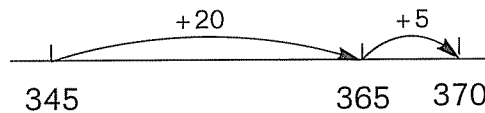
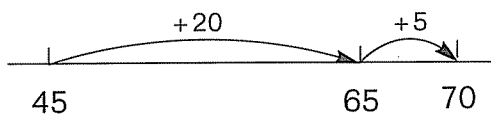
$$453 + 40 =$$

$$245 + 33 =$$

$$634 + 46 =$$

U vraagt de kinderen ook deze sommen uit te rekenen, weer op hun eigen manier. Bij de nabespreking vraagt u nu ook hoe ze gebruikgemaakt hebben van het eerste rijtje. Gaat het vooral bij het rijgen wel goed bij het optellen tot en met 100, maar niet bij het optellen tot en met 1000, dan legt u de relatie met de lege getallenlijn, waar in wezen precies hetzelfde gebeurt:

Problemen met de tientallentafels

Bij het aanleren van de tientallentafels gaat het in feite maar om één ding, en dat is dat de kinderen gaan inzien dat deze tientallentafels eigenlijk niets anders zijn dan de 'gewone' tafels met een nul erachter. Als de kinderen dit zelf niet ontdekken, zijn er – zoals in het voorafgaande al beschreven – steeds drie mogelijkheden om dit te oefenen. Bij de tientallentafel van 20 bijvoorbeeld:

- tellen met sprongen van 20;
- groepjes van 20 herhaald optellen (eventueel met behulp van briefjes van 20 euro);
- de 'gewone' tafel van 2 naast de tientallentafel van 20 zetten.

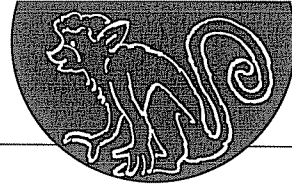
Vooral de laatste invalshoek geeft bij hardnekkige problemen vaak een stuk verheldering. U schrijft bijvoorbeeld de tafel van 20 zonder uitkomsten op het bord en de kinderen nemen deze tafel over in hun schrift. Vervolgens vraagt u de kinderen de bijbehorende 'gewone' tafel met uitkomsten erachter te schrijven en tenslotte daar weer achter de tientallentafel met uitkomsten:

$1 \times 20 = \dots$	$1 \times 2 = 2$	$\rightarrow$	$1 \times 20 = 20$
$2 \times 20 = \dots$	$2 \times 2 = 4$	$\rightarrow$	$2 \times 20 = 40$
$3 \times 20 = \dots$	$3 \times 2 = 6$	$\rightarrow$	$3 \times 20 = 60$
$4 \times 20 = \dots$	$4 \times 2 = 8$	$\rightarrow$	$4 \times 20 = 80$
$5 \times 20 = \dots$	$5 \times 2 = 10$	$\rightarrow$	$5 \times 20 = 100$
$6 \times 20 = \dots$	$6 \times 2 = 12$	$\rightarrow$	$6 \times 20 = 120$
$7 \times 20 = \dots$	$7 \times 2 = 14$	$\rightarrow$	$7 \times 20 = 140$
$8 \times 20 = \dots$	$8 \times 2 = 16$	$\rightarrow$	$8 \times 20 = 160$
$9 \times 20 = \dots$	$9 \times 2 = 18$	$\rightarrow$	$9 \times 20 = 180$
$10 \times 20 = \dots$	$10 \times 2 = 20$	$\rightarrow$	$10 \times 20 = 200$

Zien de kinderen dat de rijen met uitkomsten van de tientallentafel (helemaal rechts) lijken op die van de 'gewone' tafel? En dat het enige verschil is dat er steeds een nul achter komt?

Ter afsluiting van deze oefening met tientallentafels laat u de kinderen oefenen met een combinatie van tientallentafels en corresponderende 'gewone' tafels van 0 tot en met 10, bijvoorbeeld:

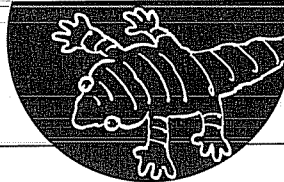
$\dots \times 6 = 12$	$\dots \times 60 = 120$	$\dots \times 9 = 18$	$\dots \times 90 = 180$
$\dots \times 6 = 36$	$\dots \times 60 = 360$	$\dots \times 9 = 45$	$\dots \times 90 = 450$
$\dots \times 6 = 24$	$\dots \times 60 = 240$	$\dots \times 9 = 36$	$\dots \times 90 = 360$
$\dots \times 6 = 42$	$\dots \times 60 = 420$	$\dots \times 9 = 63$	$\dots \times 90 = 630$
$\dots \times 6 = 54$	$\dots \times 60 = 540$	$\dots \times 9 = 72$	$\dots \times 90 = 720$

295 auto's
550 auto's
450 auto's
175 auto's
730 auto's
160 auto's

Opgave 3

120	915	385	595
100	900	430	600
80	860	460	650
70	730	470	680
60	330	870	980

Werkblad 50**Opgave 1**

Er zijn verschillende antwoorden mogelijk. Maar als elk getal één keer wordt gebruikt, levert dat de volgende antwoorden op:

$3 \times 4 = 12$	$6 \times 7 = 42$
$3 \times 5 = 15$	$5 \times 9 = 45$
$3 \times 8 = 24$	$6 \times 8 = 48$
$4 \times 7 = 28$	$7 \times 8 = 56$
$6 \times 6 = 36$	$9 \times 8 = 72$

Opgave 2

325 euro	754 euro
563 euro	105 euro
907 euro	810 euro

Opgave 3

325	788	255
267	567	405
344	525	734
507	303	930
843	473	502

Werkblad 51**Opgave 1**

Er zijn verschillende antwoorden mogelijk. Maar als elk getal één keer wordt gebruikt, levert dat de volgende antwoorden op:

$2 \times 4 = 8$	$3 \times 9 = 27$
$6 \times 3 = 18$	$5 \times 9 = 45$
$3 \times 7 = 21$	$8 \times 8 = 64$
$6 \times 4 = 24$	$8 \times 9 = 72$
$5 \times 5 = 25$	$9 \times 9 = 81$

Opgave 2

750	840
703	806
700	800
53	46
553	546

850	630
806	608
800	600
56	38
456	238

830	560
804	503
800	500
134	163
534	363

640	730
605	708
600	700
445	338
145	138

Werkblad 52**Opgave 1**

6×7	50	30
8×7	5×8	3×7
60	8×8	55
35	70	7×10
65	55	35

Opgave 2

650	970
950	770
850	570
550	870
650	670
550	350
770	550
830	850
670	590
940	480

360	590
560	790
460	690
260	490
60	290

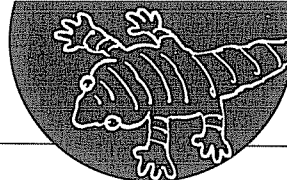
350	270
550	470
450	370
150	170
650	70

Werkblad 53**Opgave 1**

4×8	8×8	50
50	25	40
6×8	45	6×6
70	8×7	7×3
3×7	7×9	60

Opgave 2

195 euro	500 euro
675 euro	160 euro
520 euro	300 euro

Opgave 3

415	140	370	200
410	120	306	202
360	8	530	740
340	508	510	760
307	520	539	720

Werkblad 54**Opgave 1**

6	9	5	4
3	6	5	5
3	9	7	5
8	3	8	9
3	5	3	5

Opgave 2

5 euro
5 euro
15 euro
7 euro
11 euro

Opgave 3

35	10	43	5
65	45	52	15
41	5	5	3
29	35	14	56
71	25	15	45

Werkblad 55**Opgave 1**

4 rest 7	5 rest 1	4 rest 1
5 rest 3	5 rest 6	4 rest 5
6 rest 1	6 rest 4	5 rest 2
7 rest 1	7 rest 4	6 rest 1
8 rest 3	9 rest 1	7 rest 2

Opgave 2

100	60	120
80	160	140

Opgave 3

250	150	300
200	400	350

Werkblad 56**Opgave 1**

8	6	5
28	48	9
7	9	63
7	9	7
4	9	8

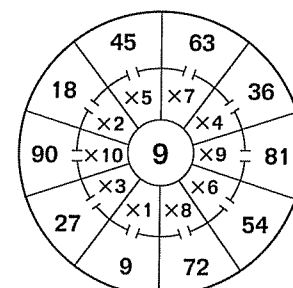
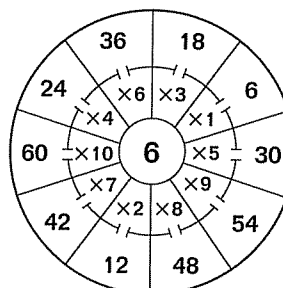
Opgave 2

6	60
12	120
24	240
27	270
30	300

12	120
24	240
48	480
54	540
60	600

16	160
32	320
64	640
72	720
80	800

18	180
36	360
72	720
81	810
90	900

Werkblad 57**Opgave 1****Opgave 2**

0.20.40.60.80.100.120.140.160.180.200
0.50.100.150.200.250.300.350.400.450.500
0.40.80.120.160.200.240.280.320.360.400
0.30.60.90.120.150.180.210.240.270.300

Opgave 3

60	250	400	150
120	150	160	90
180	350	320	300
200	450	360	240
160	500	280	180

Werkblad 58**Opgave 1**

aantal dozen	1	5	9	2	6	8	7	4	10	3
aantal kaarsen	7	35	63	14	42	56	49	28	70	21

Opgave 2

0.60.120.180.240.300.360.420.480.540.600
0.70.140.210.280.350.420.490.560.630.700
0.80.160.240.320.400.480.560.640.720.800
0.90.180.270.360.450.540.630.720.810.900

Opgave 3

180	400	700	450
360	240	280	270
540	560	560	900
600	720	630	720
480	800	490	540